

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

În apărarea preoțimei noastre.

Iconom I. Dărvărescu: Valoarea misionară a sfintei mărturisiri. (Urm. II.)

Pr. Cpt. D. Coșeriu: Preotul în serviciul ideilor național-patriotice.

Rap.: O conferință.

Conferințele Societății ortodoxe naționale a femeilor române din Turda.

Cronică. — Ordin circular. — Publ. de licitație pt. zidirea bisericilor din Ciunga și Cucerdea.

În apărarea preoțimei noastre.

— Din memoriul înaintat de Episcopia noastră Prea Vener. Consiliu Central bisericesc. —

Pe ziua de 12 Martie c. a fost convocat la București Consiliul Central bisericesc, pentru a discuta situația creată bisericii noastre prin bugetul anului acestuia. În legătură cu ordinea de zi fixată, Consiliul nostru eparhial a înaintat un documentat memoriu privitor la reducerile ilegale de salar ce s'au făcut preoțimii.

Reproducem din acest memoriu cele ce urmează, pentru a vedea preoțimea străduințele ce se pun întru apărarea drepturilor ei încălcate:

1. Aplicarea curbei speciale de 12% preoțimei ortodoxe, nu-și are justificarea în nici o dispozițiune legală, este nelegală și arbitrară. Dar este și nedreaptă, căci după ce nici la o instituție a vieții de stat nu s'au făcut suprimări de personal în măsură așa de mare cum s'au făcut la biserica ortodoxă, nu este drept și echitabil ca tocmai slujitorilor bisericii să li se facă rețineri deosebite de cele impuse funcționarilor publici.

În cursul celor 10 ani ce au trecut s'au acordat de multe ori sporuri de scumpete funcționarilor publici. Totdeauna li s'a dat preoților mai puțin, spunându-se că ei mai au și alte venituri. Iar acum când se începe scăderea salarelor, se începe iarăși cu dânsii luându-li-se și bruma ce li s'a dat. Vor fi poate și parohii unde veniturile stolare asigură într-o măsură oare-care existența preotului, dar aceste parohii nu sunt în Eparhia

noastră. Pământul nu mai aduce nici un venit, nici muncitorilor cu palma, decum preotului silit să-l muncească prin alții. Chestiunea mai are însă și o latură morală pe care statul nou român nu o poate desconsidera. Această umilă preoțime ardeleană a fost secole de-a rândul singurul scut al românismului de dincoace de Carpați.

Fiecare preot dela țară, dela cei cu balaureat și studii superioare teologice, până la cel hirotonit din cântăreț, a fost stâlpul de cari s'au lovit toate furtunile ce s'au abătut asupra capului acestui popor. Fără cuvântul lui secular de îmbărbătare, fără pildele lui de jertfă până la distrugere, graiul românesc și cu el naționalitatea noastră ar fi dispărut de pe aceste plaiuri. Toate luptele noastre naționale cele mai mărunte și locale, ca și lupta generală, prin ei s'a dat și prin ei s'a purtat. Puținii intelectuali pe cari i-am avut, ea ni i-a dat. Și e profund regretabil că aceste imense și nesfârșite jertfe se nesocotesc astăzi în o țară care aici la noi are să-și mulțumească singur lor existența. Și astăzi ei sunt cheagul care trebuie să închege națiunea resfirată pe întreg cuprinsul țării.

2. Nu știm ce noțiuni pot avea unii oameni gălăgioși despre organizațiile eparhiale de astăzi. Vedem că zi de zi se înrădăcinează convingerea, că în special consilierii eparhiali n'ar avea de lucru. Concomitent cu discutarea bugetului, au apărut în ziarul

„Cuvântul“ adevărate insulte la adresa celor mai apropiați colaboratori ai Prea Sfințiilor Chiriarhi, pe cât bănuim noi inspirate din cercuri clericale prea puțin conștii de importanța unei organizațiuni solide bisericesti și în timpul din urmă, cum observăm, certate cu disciplina canonică, având eșiri nepermise chiar contra Prea Sfințiilor Chiriarhi. Față de aceștia nu există nici o vargă apostolică?

Tot omul are dreptul să-și apere drepturile lui, dar nu prin defăimarea instituției căreia îi servește!

Dacă toți apostatații vor crede că pot dirigi biserica, nu prevedem unde vom ajunge. Nu numai membrii clerului trebuie să observe disciplina bisericască dar și mireni. Nici mireanul care își bârfește și persecută biserica nu mai are loc într'ânsa, căci este schismatic.

Noi cunoaștem munca depusă aici la noi în Transilvania de consiliile eparhiale un veac dearândul. Preoțimea eparhială în lupta ei religioasă și națională a fost condusă cu tact și pricepere cu ajutorul acestor consilii eparhiale. Ele au susținut fără impozite și contra tendințelor de maghiarizare a statului ungar, pe lângă mii de biserici și tot atâtea școli confesionale, într'o vreme când nu aveam Ministerii de Instrucție și Culte. Și astfel înțelegem noi să fie și astăzi consiliile eparhiale și cel central, organe conștiente și demne în serviciul arhieriei noastre și a instituțiunii bisericesti. Ele își au justificarea în dispozițiuni clare canonice și în practica de veacuri a bisericilor creștine. Premergătorii lor sunt presbiteriile.

Patriarhia din Constantinople în timpul înfloririi sale a avut un întreg șir de demnitari și funcționari superiori bisericesti, după modelul curții împărătești și după patriarhie fiecare episcopie amăsurat puterilor materiale de cari dispunea.

Patriarhia română ca cea mai puternică biserică ortodoxă, asemenea nu-și va putea împlini misiunea sa singur prin existența unei legi de organizare. Toate instituțiile din lege trebuie să iei ființă. Umilința bisericii românești însemnează umilința popoului care i se închină.

Valoarea misionară a sfintei mărturisiri.

de Iconom I. Dărvărescu,
inspector misionar, ep. Râmnicu-Vâlcea.

(Urmare)

În cele expuse până acum, n'am stăruit asupra importanței Sf. Taine a Mărturisirii din punct de vedere misionar, fiindcă aceasta mi se pare o axiomă, ci am voit să arăt că tocmai covârșitoarea importanță ce prezintă această Sf. Taină atât din punct de vedere pastoral cât și misionar, este oarecum stingherită de unele lipsuri de formă și de aplicare, cum am arătat mai sus. Din nenorocire nu avem nici un tratat special în această materie — afară de lucrarea: „Învățătură foarte foloșitoare de suflet“, tipărită cu mult în urmă de Sf. Sinod — sau dacă sunt în alte limbi, nu sunt traduse în românește.

Am citit în „Misionarul“ traducerea I. P. S. Mitropolit Gurie, după Mitrop. Antonie Hrapovițki, traducere, care cuprinde lucruri foarte frumoase despre însemnătatea Sf. Mărturisiri și din punct de vedere al ideologiei de o frumusețe captivantă. N'am găsit însă aproape nimic din punct de vedere practic. Doar îndrumări vagi către scrierile Sf. Părinți — pe care nu le avem traduse — și indicații de lucrări în limba rusă, cum ar fi: „Calea spre mântuire“ de Episcopul Teofan Anahoretul, „Prologul“, „Câmpul Duhovnicesc“ al lui Ioan Moshu, „Limonarul“ Sf. Sofonie Ierusalimanu, „Iubirea binelui“, „Filocalia“ și „Cristomașia Sf. Părinți“ adunate de acelaș Teofan Anahoretul. Deasemenea „Învăătura pentru preot asupra săvârșirii Tainei Sf. Mărturisiri“ de Arhiep. Costromei Platon, „Intrebări către cei ce se pocăesc“ de Mitrop. Ionă, Exarhul Gruziei, etc.

De sigur trebuiesc traduse, vor fi poate acolo lucruri frumoase. Nu le cunosc cuprinsul și n'aș putea anticipa, totuși sunt aproape convins că lucrările acestea se bazează tot pe vechiul sistem de aplicare și de metodă și tot exclusiv pe epitiimiile canonice neadaptate la cerințele vremii și la mentalitatea timpului. De aceea socotesc că în această materie câmpul este aproape virgin, rămânând foarte mult de făcut. Scaunul duhovnicesc este refectorul conștiinței religioase creștine. Biserica romano-catolică

a știut să folosească admirabil această Taină pentru stăpânirea și întărirea conștiinții credincioșilor ei. Noi, mai puțin, am trăit din grăsimia trecutului! Preoții noștri bătrâni, duhovnici versați, au lucrat mai mult conduși de bunul lor simț, decât de o știință a duhovniciei. Psihoza postbelică a creat însă și la noi stări sufletești deosebite și Biserica trebuie să țină seama de ele.

Trecând la partea a doua a subiectului — privitoare la educația poporului pentru primirea demnă a acestei Taine — este de observat că la noi spovedania s'a păstrat mai mult din obicei și foarte puțin dintr'un reviriment de conștiință, dintr'o necesitate sufletească.

Temperamentul poporului nostru e mai puțin înclinat spre misticism în sensul de a provoca meditații adânci, adevărate examene de conștiință.

Și cum deprinderea, obiceiul, începe să se piardă, prin forța lucrurilor trebuie să ne ocupăm noi de provocarea unei stări sufletești, care să ceară această Sf. Taină ca pe un imperativ categoric.

De sigur, în sprijinul acestei pregătiri vine mai întâiu cuvântul.

Primele săptămâni, din fiecare post, să însemneze pentru preoți o propagandă puternică în sprijinul spovedaniei. Să arătăm adică poporului textele scripturistice, pe cari se bazează această Sf. Taină și foloasele sufletești ce trage creștinul din ea. De asemenea să sprijinim spusele noastre, cu ceea ce Sf. Părinți și scriitorii bisericești arată în această privință — și ce bine ar fi ca aceste arătări să fie codificate la dispoziția fiecărui preot și chiar a fiecărui creștin — cum ar fi cele spuse de Sf. Ambrozie când zice: „Lacrimile pocăinței bucură îngerii și alungă dracii. Plânge-te tu pe tine însuși, ca să nu te mai plângă nimeni la moarte“, sau „Nimeni din cei mușcați de vechiul șarpe (diavolul) nu poate fi lecuit dacă își ascunde ranele de ochii doctorului“ — cum zice fericitul Ieronim. Ori, cum învață Sf. Ioan Hrisostom: „Cine se rușinează să-și arate acum păcatele înaintea preotului, va fi rușinat la judecata de apoi în fața lumii întregi“, iar fericitul Augustin spune: „Tot ceea-ce omul ascunde, dă pe față Dumnezeu și tot ceea ce dă pe față omul, ascunde Dumnezeu!“ „De ce te temi tu oare să-ți

spui păcatele unui preot, care e tot un păcătos și poate un păcătos și mai mare ca tine? Dumnezeu a făgăduit păcătoșilor iertarea păcatelor, dar nu și ziua de mâne. Ia aminte creștine, și te pocăește acum, căci nu știi dacă mai trăești măcar un ceas“. De asemenea învățatul *Origen*, vorbește despre mărturisire astfel: „Caută cu îngrijire cui să-ți mărturisești păcatele tale, examinează-l mai întâiu pe medicul căruia să-i descoperi cauza boalei tale, fiind acest medic astfel ca să știe a fi slab cu cei slabi, a plânge cu cei ce plâng, a se înduioșa cu cei cari pățimesc“. Din spusele lui *Origen* se desprinde și altă constatare și anume, că lucrarea duhovniciei nu se poate încredința ori-cui, cum se face astăzi. Într'adevăr, puțini P. S. Chiriarhi mai păstrează norma de a încredința acest dar numai preoților cu anumite aptitudini, cu anumită experiență sau vârstă. În cele mai multe eparhii, darul duhovniciei se dă odată cu cel al preoției. Se are de sigur în vedere faptul, că duhovnicii prea rari, depărtează pe credincioși dela mărturisire, precum și cazurile grave de prin parohii.

Dar pierderea e mai mare decât câștigul. Duhovnicii improvizonați, n'au ascendentul trebuitor, au apoi lipsuri inerente vârstei lor tinere și, ipso-facto, micșorează și depreciază enorm importanța scaunului duhovnicesc. De altfel tot din aceste pricini, vechea Biserică pune anumite condițiuni celor ce se voiau duhovnici.

Tot din *punct de vedere educativ religios*, poporul trebuiește apoi sfătuit să nu vină la mărturisire în ultima săptămână și mai ales în ultimile zile ale postului, din imposibilitatea materială a săvârși spovedania sa cum trebuie și din imposibilitatea materială a penitentului de a-și putea îndeplini canonul dat de duhovnic.

În afară de îndemnul prin cuvânt, care, dacă va fi bine făcut, va avea o mare înrâurire asupra credincioșilor, sunt necesare și acele numite „*mișiuni de duhovnicie*“, cum sunt la romano-catolici și îmi pare și la unele eparhii de prin Ardeal. Aceste „*mișiuni*“ sunt de un mare folos, căci se prezintă în fața poporului cu un prestigiu neștirbit, lucru, ce nu-l pot face duhovnicii locali, cari au de multe ori lipsuri personale, sau se găsesc în conflicte personale

cu unii dintre enoriașii respectivi. De asemenea pentru a stimula pe credincioși la practicarea Tainei, să se caute a se câștiga cât mai mulți creștini din pătura cultă pentru frecventarea scaunului duhovnicesc (*exemplu Majestatea Sa Elena și Voevodul Mihai*) profesorii-preoți dela școlile secundare, să-și spovediască elevii în mod regulat, iar la clasele primare s'o facă preoții de enorii. În felul acesta se va lucra la educația viitorilor creștini, cari nu-și vor părăsi deprinderea de pe vremea când erau elevi sau cel puțin și-o vor păstra în mare măsură. Să se introducă apoi examenul de conștiință, ca o lucrare premergătoare primirii Tainei Mărturisirii.

Peste toate acestea însă, educația poporului pentru primirea Tainei Sf. Mărturisiri o va face viața duhovnicului. Din nenorocire însă, de multe ori viața duhovnicilor dărîmă din sufletele credincioșilor și ceea ce deprinderea și tradiția a mai păstrat cu privire la această Sf. Taină.

Tot ca un stimul — la țară în special — se pot folosi registre în cari se vor trece cei cari s'au spovedit, citindu-se în Biserică la ziua praznicului respectiv, cei cari nu s'au spovedit. Am experimentat personal această metodă. La început credincioșii s'au supărat, dar în anul al doilea au venit toți la spovedit, iar cei cari din cauze fortuite nu s'au putut spovedi, au venit de și-au cerut scuze.

(Urmează.)

Preotul în serviciul ideilor național-patriotice.

Preotul, ca factor de importanță în viața poporului nostru nu poate să rămână strein de ideile național-patriotice, a căror punere în aplicare reclamă și priceperea, probitatea și autoritatea slujitorilor sfințiți ai altarelor.

Trecutul nostru ca neam ne dovedește îndeajuns că biserica prin reprezentanții ei, s'a achitat în trecut pe deplin de această îndatorire, înscriindu-se pagini strălucite în istorie, cari dovedesc și arată pe preot în centrul tuturor evenimentelor mai însemnate din viața noastră națională.

Au fost vremi când singurele artere, cari pulzau în ritmul aspirațiunilor noastre

naționale, atrăgând, ce era mai bun în jurul altarelor celui Preainalt, care singur acceptă să-I ne adresăm în limba părinților și strămoșilor noștri, — erau mănăstirile și modestele noastre bisericuțe, pe cari numai frica de mânia Celui Atotputernic ni le-a păstrat neatînse.

În epoca premergătoare ultimului act din epopeea unirii, conducătorii neamului românesc în cele religioase, și-au luat partea leului în mișcările pe teren național. Nu era nici un moment mai însemnat, nici o afirmare s'au izbucnire a sentimentului de rasă, la cari să nu participe, sau să nu fie chiar prezidate și conduse de către cei pe cari cu drept cuvânt îi numește recunoștința „părinți“.

Formula „Preoți cu crucea 'n frunte“ n'a fost numai o figură poetică, ci concretizarea într'un dicton profetic neperitor a unei realități și confirmarea pioasă a protejurerii neprecupetite, dată generos de către biserică la fiecare cotitură mai importantă a istoriei noastre.

Epopeea unirii terminată, unii cred, că în această direcție activitatea preotului s'a încheiat; prin urmare se dă voie altor preocupări din partea preotului pe terenul vieții publice. Or, aceasta părere este complet greșită, căci în viața unui neam nu se admite răgaz, și nici odihnă la adăpostul laurilor câștigați, așa cum fac destul de greșit, unii campioni, după învingeri personale, reportate pe care-va stadion al vieții publice. În orice ascensiune răgazul însemnează regres.

Datorința părinților duhovnicești în viața Statului român se impune și azi, ca și în trecut.

A nu se confundă oficiul de-a fi în serviciul ideilor național-patriotice, cu politica de partid, fie aceasta militantă, ori numai teoretică, în care greșală au căzut mulți, din cauza, că în trecutul unei bune părți a românismului, aflători sub dominațiuni străine, politica era tot una cu o luptă centrifugală dusă în numele naționalismului amenințat cu sugrumare, contra unor state cu tendințe de imperialism, — ci aceasta trebuie concepută aci ca o idee de sine stătătoare.

Până când contribuția la formarea idealurilor de naționalism și patriosm, este un

titlu de glorie și chiar o datorință, în concordanță cu principiile creștinești, — căci Dumnezeu nu a creiat neamurile fără de nici un scop, ci ca să fie susținute, — politica de partid, mai ales cum se face azi e susceptibilă de-a atinge prestigiul slujitorilor sfințiți ai altarelor, din cauza, că la noi nefiind pe deplin cristalizate doctrinele politice, deosebirea între partide, — a căror crepuscul se pare, că e iminent, — este numai de persoane, și prin urmare lupta nu se dă pe chestiuni de principii, ci se atacă pe cel mai violent ton persoanele din tabăra adversă.

Lozinca partidelor politice ar trebui să fie naționalism și patriotism, și orice acțiuni prin urmare proiectate la aceste, care fapt mă face să cred, că cine intră în arena vieții publice, o face spre a fi în serviciul acestor idei. Referite aceste la biserică și mai ales la suitorii ei, nu aflu motivul, de ce nu s'ar putea aceștia constitui de-adreptul în puternice falange de luptători în serviciul naționalismului intransigent, patriotismului conștiu și dinasticismului leal, căci biserică mai mult ca orice categorii de îndrumători publici, are la îndemână marea mulțime a poporului, stăpânind sufletele, mintea și sentimentele acestuia.

Spre a răspunde acestei îndatoriri, preotul va trebui, să purceadă la formarea unei concepții conștii de naționalitate, sprijinit pe faptul, că, dacă Dumnezeu a creat limbile și neamurile, susținerea lor pot să formeze preocuparea oamenilor, chiar și a bisericei, a cărei preocupare principală și în cazul acesta rămâne de ordin spiritual. Propagarea ideii de naționalitate la noi românii, este demnă de biserică, deoarece noi concepem acest sentiment foarte în concordanță cu principiile evangheliei, căci până când alte neamuri iubindu-și rasa, concomitent cu aceasta urăsc pe alții, vrând să-i nimicască, noi, când ținem la neamul nostru lăsăm pe alții în pace. Neamul nostru în trecutul său a fost strein întotdeauna de tendința de-ași impune altora limba ori legea, așa cum s'a făcut aceasta în întreaga Europă, dovadă așezarea pe pământul României a atâtor națiuni și confesiuni prigonite de către exclusivismul îngust de rasă din întunecatul Orient (Armenii) ori de către mercenarii „ideilor înaintate“ din Apusul

luminat (catolicii de neam nemțesc, ceh și unguresc, așezați pe pământul primitor al Moldovei).

Din naționalitate izvorește ideea de patrie, care, suntem nevoiți a recunoaște, la noi este un concept foarte confuz. Majoritatea românilor și-o imaginează, — să mi-se ierte dacă comparația e cam banală, — ca o vacă, pe care toți trecătorii o mulg dar care rămâne nehrănită, din cauza că aceasta îndatorire o lasă unul în sarcina celuilalt.

Patria este ceva cunoscut și acceptat de către Christos. El face chiar o distincție și limitare foarte clară între patria lumească și duhovnicească prin cuvintele spuse în chip magistral: „Dați Chesarului cele ce sunt ale Chesarului, și lui Dumnezeu, cele ce sunt ale lui Dumnezeu“. Prin urmare nu constituie abatere dela principiul creștinesc, înrolarea slujitorilor sacri în serviciul ideii de patrie, care constituie cadru potrivit nu numai pentru viața națională, ci chiar și pentru cea spirituală, căci aceasta ne asigură liniștea necesară preocupărilor de ordin sufletesc.

Odată formată ideea de patrie, preotul va tinde spre trezirea patriotismului, care este complexul afecțiunilor, ce determină împlinirea datorințelor față de patrie.

Preotului îi stau la îndemână atâtea ocaziuni spre a răspunde acestei îndatoriri.

Sărbătorile naționale, aniversările de evenimente însemnate din istoria neamului, comemorările legate de unele locuri ori comune, sunt ocaziuni prielnice spre a se avânta preotul în domeniul patriotismului, trezind prin cuvântări înflăcărâte emoții puternice în sufletele păstoriților, sământă atât de sigură a iubirii de rasă, a înaltelor sentimente de patriotism și dinasticism.

Patria ne cere îndatoriri. Tot din pilda și cuvintele lui Christos se pot infiltra și aceste în credincioși. Cuvintele mai sus citate, Cap. XIII. din Epistola către Romani și altele sunt un ajutor indubitabil preotului în ceea ce urmărim. Trebuie să ne folosim numai momente potrivite spre a se putea folosi acest ajutor.

De câte ori nu se critică, de pildă, dreptul Statului de-a percepe impozite sau de-a pune pe cetățeni alte sarcini publice. Toate aceste sunt timp binevenit, ca preo-

tul să arate îndatoririle de mai sus în lumina cuvântului Dumnezeu.

Să nu scape preotul nici ocaziunea recrutărilor și încorporărilor pentru serviciul militar, fără de-a însufleți pe tineri, să plece voioși la acest serviciu, ba să fie chiar mândrii că au fost aflați vrednici de a-și pune țara încrederea în ei.

Dau peste țară încercări, vin momente hotărâtoare, cari pun la grea cumpănă sufletele tuturor. La astfel de cotituri ale istoriei, biserica și slujitorii ei sunt chemați, să insuflă nădejde neclintită, încredere fără de șovăire în viitor, care în multe cazuri depinde chiar de feliul, cum cetățenii sunt în stare, crezând în el, să și-l făurească.

Aceste sunt îndatoririle slujitorilor bisericești față de neam și patrie în zilele de azi, de cari va trebui să se achite fiecare preot pe deantregul, cu toată vitregia, ce se pare, că începe a se arăta, chiar azi, față de biserică.

Pr. Cpt. D. Coșeriu.

O CONFERINȚĂ

Studentimea din Cluj, a organizat și în anul acesta un ciclu de conferințe, cari se țin săptămânal în căminul „Casa învățătorilor”. În cadrele acestui ciclu, la invitarea studenților, în ziua de 5 Martie a. c. a vorbit d-nul prof. Dr. A. Buzdug despre „Studentimea română și minoritățile”. Cu severitate, dar fără a putea fi bănuț de lipsă de obiectivitate, conferențiarul a făcut un rechizitoriu asupra atitudinii minorităților din țara noastră. Atitudine care nu poate fi considerată decât o completă lipsă de loialitate față de statul român, care depune eforturi uriașe să satisfacă drepturile legitime ale oricărei minorități. Sunt multe cazurile când au fost satisfăcute și astfel de pretenții minoritare cari au lovit în națiunea dominantă.

Lupta împotriva pretențiilor minoritare absurde, și împotriva tendințelor de uzurpare a drepturilor națiunii dominante, trebuie susținută de fiecare bun român. Calea singură, ce poate încununa cu succes această luptă, fără de a aduce încurcături în viața politică, este fără îndoială cultivarea simțului național în păturile largi ale poporului, prin toate mijloacele. Studenti-

mea română are un rol important în această luptă. Reprezentând clasa conducătoare de mâne, ea trebuie să ia contact cu națiunea, s'o îndrume, inspirându-se din idealurile ei. Să se ferească însă în orice împrejurări, de uzarea mijloacelor nepermise, cari numai îndârjesc spiritele, și mai mult de a face jocul intereselor politice de partid în mijlocul poporului.

Rap.

Conferințele Soc. ort. naționale a femeilor române din Turda

Societatea ortodoxă a femeilor române din Turda, în frunte cu doamna prot. Mușesianu, a luat frumoasa inițiativă de a organiza un ciclu de conferințe pentru postul Paștilor în orașul Turda. Conferințele s'au început Duminecă 1 Martie. Cel dintâi conferențiar a fost dl dir. ministerial *Dr. Valer Moldovan*, din Cluj.¹⁾

Duminecă în 8 Martie a ținut a doua conferință dl *Dr. Sebastian Stanca*, consilier eparhial în Cluj, tratând ca subiect „poezia bisericească”. Conferențiarul arată în cuvinte plastice importanța și frumusețea poeziei religioase din cărțile de cult ale bisericii noastre, măestria cu care au fost compuse nenumăratele poezii ale Triodului, Penticostarului, ale Mineelor și celorlalte cărți rituale. Istoria literaturii, nu le-a dat nici o atențiune, deși este un material literar de o covârșitoare frumusețe. Arată evoluția acestor poezii concretizată în psalmi, tropare, condace, stihiri și toate celelalte, dela începutul zămislirii lor până astăzi, făcând o reprivire istorică asupra poeziilor din veacurile dintâi ale creștinismului până la traducerile în limba românească. Personalități ca Efrem Sirul, Anatolie, Teodor Studitul, Iosif, Ion Damaschin și alții până la Varlaam și Aritim și-au câștigat un nume neperitor pentru poezia bisericească.

Conferențiarul citează mai multe exemple de o frumusețe clasică din mulțimea inepușabilă a cântărilor noastre bisericești cari înviorează ca o mireasmă ferfecătoare sufletul creștinului.

Face în urmă o paralelă între această poezie revelatoare și poezia decadentă

¹⁾ Raportul despre această conferință, sosind prea târziu, îl vom publica în numărul viitor.

vremilor noastre arătând contrastul uriaș între inspirația curată a cântăreților bisericești și miasele degenerate ale multor poeți din zilele noastre, ca o caracterizare a mentalității din vremile noastre. Face apel mai ales la tineret să se întoarcă și să caute izvor de inspirație și revelație sufletească în poezia cântărilor bisericești.

La conferință a asistat un public numeros fără deosebire de confesiune. Sala casei culturale s'a dovedit neîncăpătoare pentru publicul dornic de reconfortare sufletească.

* * * CRONICĂ * * *

Predică în Biserica Catedrală. Duminecă, 22 Martie c., va predica la Sf. Liturghie Pr. *Sim. Vasinca*.

P. C. Consilier Arhiepiscopesc Matei Voileanu din Sibiu, slăbit de puteri și de bătrânețe, după o activitate de aproape o jumătate de veac, s'a retras din funcțiune, trecând la pensiuine. Om foarte muncitor și corect, plin de experiență și tact, până de curând a purtat greul administrativ al Arhiepiscopiei, încât pensionarea lui lasă un gol simțit, fiind ultimul care se retrage dintre asesorii cari au ilustrat înainte de războiu Consistorul din Sibiu. Dorim P. C. fost consilier arhiepiscopesc, ca viața ce i-o va mai da bunul Dumnezeu, să o trăiască în liniște și cu trebuitoarea sănătate, așa cum merită după o viață de muncă neîntreruptă, în folosul bisericii și al neamului.

Sfântul Sinod a fost convocat pe ziua de 16 Martie c. iar Consiliul Central bisericesc pe ziua de 12 Martie c.

Sfințirea unei capele în Tg.-Mureș. Din inițiativa preotului Al. Runcan, în cartierul Remetea din Tg.-Mureș, s'a înființat o capelă, care a fost sfințită cu toată solemnitatea Duminecă în 8 Martie c. de către P. C. Protopop *Șt. Russu*, asistat de preoții Al. Runcan și I. Leuca, în fața unui foarte mare număr de credincioși. P. C. Protopop în cuvântarea rostită a vorbit despre tăria în credință a strămoșilor noștri, cari cu toată vitregia vremurilor și-au păstrat credința, chiar și când aceleași vremuri i'au făcut să și piardă uneori limba.

A lădat apoi străduințele depuse pentru amenajarea acestei capele, îndemnându-i să o cerceteze folosindu-se de toate darurile duhovnicești ale slujbelor ce se vor săvârși aici. La sfințire au luat parte și dl adv. E. Dandea, deputat sinodal, dl Crist. Teodoru dir. școlai primare, dl Lazar David stud. teolog etc. În discul purtat s'au adunat 800 Lei, din cari se vor acoperi cheltuielile de întreținere.

Conferințele Societății ortodoxe naționale a femeilor române, filiala Cluj. În cadrul acestor conferințe, Duminecă în 22 Martie c. ora 11^{1/2}, în sala a-IV a Universității, dl prof. univ. Dr. Ion *Lupaș*, va vorbi despre „Anastasia Șaguna“.

O donație mult grăitoare. Intre donațiunile ce se fac bisericilor noastre, cam rar se cetește și numele câte unui preot. Așa că mi-a făcut o deosebită plăcere să cetesc în „Biserica și Școala“ din Arad că cucernicul preot Nicolae *Miclufa*, din Cerneteaz protopopiatul Timișorii, la împlinirea alor 35 de ani de preoție a donat 5 jug. pământ parohiei ort. din Parța. În anul trecut a donat bisericii din Cerneteaz un potir în valoare de 12 mii Lei precum și suma de 100.000 Lei, punând baza unui fond de ajutorare al parohiei. Iată un preot care propoveduește și cu fapte mari de donație. Aceste fapte ar trebui să servească de exemplu și unor preoți de ai noștri, cari din prisosul agoniselilor lor ca slujitori ai altarului, ar putea să doneze câte ceva bisericilor și parohiilor unde au trăit o viață întreagă. Cât ar câștiga prestigiul preoțesc!

* * * PARTEA OFICIALĂ * * *

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ
Nr. 1542—1931.

Ordin circular
către toate oficiile protopopești și parohiale.

În chestiunea reparării și chiriei edificiilor școlilor noastre confesionale Directoratul Ministerial al Ardealului — solicitat de noi — a dat Dilor președinți ai delegațiilor județene următorul ordin circular:

„Domnule Președinte,

Consiliul Eparhial ortodox român din Cluj cu adresa Nr. 627—931, ne face cu-

noscut că edificiile școlare confesionale în care este instalat învățământul primar rural, din cauza neîngrijirii, sunt sortite ruinei.

Ne mai încunoștiințează că comunele nu achită chiria pentru aceste localuri, bisericilor a căror proprietate sunt, din care cauză nu se pot face reparațiunile necesare.

Considerând cele ce preced, vă rugăm să binevoiți a lua măsurile necesare ca edificiile școlare confesionale, cedate comunelor pentru învățământul primar de Stat, să fie întreținute în bună stare de către comunele din județul D-voastre, iar chiria restantă să fie achitată organelor bisericesti a căror proprietate sunt“.

În temeiul acestei circulări fiecare oficiu parohial vizat va arăta respectivei delegațiunii județene situația școlii sale adecă reparațiile urgente ce se impun și chiria restantă pretinzându-și-le. Cazurile de refuz ni se vor arăta.

Cluj, la 9 Martie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 8—1931 paroh. (15) 1—1

Publicațiune de licitație.

Consiliul parohial ortodox din Ciunga, jud. Alba dă în întreprindere pe cale de licitație, *zidirea bisericii* conform planului și devizului aprobat de Ven. Consiliu Eparhial din Cluj sub Nr. 5192/1930 și invită pe cei interesați ca până la *29 Martie a. c. ora 12* să-și înainteze ofertele în scris închise și sigilate.

Licitatiia se va ține în aceeași zi (*29 Martie*) la ora 2 p. m.

Parohia poate da deocamdată pe teren pietriș și nisip. Acestea și alte materiale cari se vor da pe teren, ceea ce se va ști până în ziua licitației, se vor scădea din prețul devizului — ofertă.

Concurenții vor depune un vadiu în numerar, hârtii de valoare, bilete de bancă acceptabile sau imobil liber de sarcini de cel puțin 10% din prețul total al devizului.

Planul, devizul, precum și condițiunile speciale de executare se pot vedea la oficiul parohial din Ciunga.

Consiliul își rezervă dreptul de a în-

credința zidirea bisericii fără considerare la condiții și prețuri aceluia dintre ofertanți care va prezentă mai multă garanță și soliditate.

Epitropia nu suportă speșele de participare la licitație.

Ciunga, la 29 Ianuarie 1931.

Leon Sava
paroh.

Mihailă Nicoară
epitrop I.

Văzut: Of. Prot. Nr. 76—1931.

Aiud, la 1 Martie 1931.

Protopop Iosif Pop.

Nr. 29—1931. Par.

(16) 1—1

Edict de licitație.

Consiliul parohial ortodox român din comuna Cucerdea, județul Târnava-mică, dă în întreprindere pe cale de licitație publică *zidirea bisericii de lemn*, conform planului și devizului aprobat deja de Veneratul Consiliu Eparhial din Cluj cu Nr. 7773—1930 și invită pe cei interesați, ca până la *26 Martie a. c. ora 12 a. m.* să-și înainteze Consiliului parohial oferte în scris, închise și sigilate.

Licitatiia se va ține în aceeași zi la ora 2 p. m.

Comuna bisericască va da numai bani. Deci atât materialul necesar, cât și lucrătorii și transportul cad în sarcina antreprenorului, care va lua lucrarea.

Concurenții vor depune un vadiu în numerar, hârtii de valoare, libel de bancă acceptabile sau imobil liber de sarcini, de cel puțin 10% din suma ofertei.

Planul și devizul și condițiunile speciale de executare se pot vedea la Oficiul Parohial ort. rom. din Cucerdea.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința edificarea bisericii, fără considerare la prețuri și condiții, aceluia dintre ofertanți, care va prezentă mai multă garanță și soliditate.

Epitropia nu suportă speșele de participare la licitație.

Cucerdea, la 1 Martie 1931.

Petru Sămărghitan
paroh ort. rom.

Simion Popa
epitrop I.

Văzut: R. Popa, protopop.